

به نام خدا

کتاب : علوم تجربی پایه : اول مقطع : ابتدایی شماره درس: صفحات ۳۶ و ۳۷

نام درس : دنیای گیاهان عنوان درس : گیاهان قسمت های مختلفی دارند. تعداد : ۱۵ نفر

مدت : ۴۰ دقیقه سال تحصیلی : ۹۳-۹۴ تهیه کننده : فروزان علمشاهی

قبل از تدریس

هدف کلی : علوم زیستی

هدف جزئی : آشنایی دانش آموزان با قسمت های مختلف گیاه

اهداف رفتاری :

۱. فراگیران با انواع ساقه آشنا شوند.(دانشی)
۲. فراگیران با انواع برگ آشنا شوند.(دانشی)
۳. فراگیران بتوانند تصویری از برگ رسم کنند.(مهارتی)
۴. فراگیران با انواع ریشه آشنا شوند.(دانشی)
۵. فراگیران انواع گل را بشناسند.(دانشی)
۶. فراگیران درس را با علاقه دنبال کنند.(نگرشی)
۷. فراگیران بتوانند قسمت های مختلف گیاه را نام ببرند.(دانشی)
۸. فراگیران بتوانند یک گل را با قسمت های اصلی آن (گل، ساقه، برگ، ریشه) رسم کنند.(مهارتی)
۹. فراگیران با آموختن این درس به وجود خداوند پی ببرند.
۱۰. فراگیران نسبت به کار گروهی اشتیاق داشته باشند.(نگرشی)
۱۱. فراگیران اجزای یک گیاه را به دقت جدا کرده و نشان دهند.(مهارتی)
۱۲. فراگیر بتواند در مدت ۵ دقیقه یک گیاه را به تنهایی به طور کامل رسم کند و قسمت های مختلف آن را نشان دهد.(مهارتی)

تحلیل آموزشی هدف رفتاری شماره ۱۲:

مخاطب : فراگیر فعل رفتاری : رسم کند و نشان دهد. معیار : به طور کامل و بدون اشتباه

شرایط : در مدت ۵ دقیقه و به تنهایی حیطة آموزشی : مهارت یدی

وسایل مورد نیاز :

تعدادی گیاه کامل اعم از : گیاه لوبیا، گل رز، هویچ، تربچه، گل شمعدانی و ...

تعدادی برگ متنوع مثل برگ درخت پسته، برگ درخت مو(انگور)، برگ درخت زرد آلو، برگ درخت سیب، برگ درخت سنجد، برگ درخت شاتوت، برگ درخت گلابی، برگ درخت گیلاس، برگ درخت آلبالو، برگ بوته گل محمدی، برگ بوته گل رز و ...

تعدادی تصویر از گل های مختلف. یک گل شمعدانی(فقط قسمت گل دار) که پژمرده شده و قسمتی از آن خشکیده و از بین رفته است. نقاشی هایی که از گل در جلسه قبل کشیده اند.

حین تدریس

رفتار ورودی :

معلم با وسایلی که نام برده شد وارد کلاس می شود. سپس با بیانی شیوا و رسا به ایجاد ارتباط می پردازد:

- سلام به بچه های عزیزم
- سلام
- حالتون چطوره گل های کلاس؟ خوب هستید؟
- بله
- خب بچه های خوبم قراره امروز مطالب خیلی خوبی یاد بگیریم. من تعدادی برگ بین شما توزیع می کنم، کسانی که برگ هاشون شبیه به هم است کنار هم بنشینند و یک گروه تشکیل بدهند.(گروه بندی تصادفی)
- (فراگیران به حرف های معلم گوش می دهند و آنچه معلم می گوید را انجام می دهند و در گروه های ۳ نفره خود قرار می گیرند.)
- عزیزانم حالا که در گروه های خود قرار گرفتید نقاشی هایی از گل که در جلسه قبل کشیدید و قرار بود به عنوان تکلیف منزل رنگ آمیزی کنید رو بهم نشون بدید تا ببینم.(معلم در حین دیدن تکالیف حضور غیاب را هم انجام می دهد.)
- (فراگیران تکالیف را به معلم نشان می دهند و ساکت و آرام در جای خود نشسته اند.)
- حالا می خواهیم که از درس جلسه قبل از شما سؤال کنم. هر کس بلد بود دستش را بلند کند و پاسخ بدهد.(سوالات ارزشیابی ورودی در زیر آمده است)
- ۱. دو جانور نام ببر که شکل و اندازه متفاوتی با هم متفاوتند؟
- ۲. گاو از چه چیزی تغذیه می کند؟
- ۳. تفاوت غذای پرنده با شیر را بگویند.
- ۴. تفاوت مار و ماهی در حرکت را توضیح دهید.
- ۵. چه جانورانی برای ما مفیدند؟ چرا؟
- ۶. چه جانورانی برای ما مشکل به وجود می آورند؟
- (دانش آموزان به سوالات پاسخ می دهند.)

ایجاد انگیزه : (به صورت قصه گویی و نمایشی (نشان دادن چیزی) صورت می گیرد).

- بچه های گلم، دیروز وقتی رفتم خونمون دیدم گل شمعدونیم شکسته (اشاره به گلی خشکیده از شمعدانی که در دست دارد می کند). من گذاشتمش توی آب ولی بازم گلم خشک شد و از بین رفت. به نظر شما چرا گلم درست نشد؟
- (دانش آموزان هر کدام جواب هایی می دهند.)
- خب بچه های من بنظرم بهتره این درس رو یاد بگیریم تا بفهمیم دلیل از بین رفتن گل من در حالی که بهش آب دادم چی بوده است.

اجرای تدریس : (روش تدریس و زمان در بخش در متن سناریو آورده شده است)

- (معلم بین اعضای گروه گل هایی را که با خود آورده است توزیع می کند و می گوید: دانش آموزان گلم ازتون می خوام که توی گروه های خودتون اول ساقه گل هایی که نقاشی کردید رو با هم مقایسه کنید بعد ساقه -گلی که بهتون دادم رو با نقاشی هاتون مقایسه کنید و در آخر تفاوت ها و شباهت هاشون رو بعد دو دقیقه به کلاس ارائه بدهید. (روش بحث گروهی، ۲ دقیقه)
- (دانش آموزان در گروه ها فعال هستند و ضمن بحث کرده با هم به بیان تفاوتها و شباهت ها می-پردازند.)
- خب عزیزانم وقت تموم شد. از هر گروه یه نماینده می خوام که بیاد و در مورد گلشون توضیح بده و به سوالاتی من و هم کلاسی هاش پاسخ بده. (روش پرسش و پاسخ، ۸ دقیقه)
- (از هر گروه یک نفر خارج شده و با اجازه معلم شروع به صحبت می کند و در صورت پرسش سوال از وی به سؤالات معلم و دوستانش پاسخ می دهد.)
- حالا که با هر گل و گیاهی که به گروه ها داده بودم آشنا شدید ازتون می خوام باز به گل و گیاه گروه های دیگه نگاه کنید. ببینید چقدر با هم متفاوتند. ساقه هاشون رو ببینید، برخی کوتاه و برخی بلنده و ... (روش سخنرانی، ۲ دقیقه)
- (دانش آموزان فقط با دقت گوش می دهند.)
- خب بچه های من حالا می خواهیم در مورد برگ گیاهان صحبت کنیم. خب برگ هایی که برای گروه بندی بهتون دادم رو با برگ گلی که دارید مقایسه کنید. بعد از دو دقیقه یکی از اعضای گروه بیاد و در مورد برگ گیاه به بقیه توضیح بده. (روش تدریس در گروه، ۴ دقیقه)
- (دانش آموزان در گروه ها فعال هستند و با همدیگر بحث کرده و معلم ناظر بر فعالیت های آنهاست.)
- بچه های عزیزم، برگ ها هم مثل ساقه ها با هم تفاوت دارند؛ حالا دو تفاوت دیگر در گیاهان وجود دارد که می خوام خودم براتون توضیح بدم. قبلش می خوام از شما بپرسم به نظر شما این دو تفاوت چیست؟ (روش پرسش و پاسخ، ۳ دقیقه)
- (دانش آموزان ابتدا گوش داده و بعد هر کدام پاسخی می دهند.)

نمونه طراحی آموزشی یاد دهی یادگیری (شناختی)

- آفرین، پاسخ های خوبی دادید. گیاهان، رنگ، شکل، گل و ریشه متفاوتی دارند. ریشه گیاه هایی که بهتون دادم رو ببینید، همه با هم متفاوتند. بچه ها این تصاویر را ببینید (معلم اشاره به تصاویری که به همراه آورده است می کند)، گیاهان در رنگ ها و شکل های متفاوتی وجود دارند. خدای مهربونمون همه این زیبایی ها را آفریده و غیر از او آفریدگاری توانا و دانا وجود ندارد. خدا خالق همه آن چیزی است که ما در اطراف خود می بینیم. (روش سخنرانی، ۵ دقیقه)
- (فراگیران با دقت و علاقه فقط گوش می دهند).

ارزشیابی تکوینی: (به صورت چک لیست و توصیفی می باشد).

گروه ۵				گروه ۴				گروه ۳				گروه ۲				گروه ۱				سؤالات	حیطه
۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۱. قسمت های مختلف گیاه را نام ببرید.	دانش
۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۲. یک گیاه برای زنده ماندن باید چه بخش هایی داشته باشد؟	
۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۳. تفاوت های گیاهان با هم در چیست؟	
۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۱. اجزای یک گیاه را از هم جدا کرده و نشان دهید.	مهارت
۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۲. یک گیاه کامل رسم کنید.	
۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۱. فراگیر در گروه فعال است.	نگرش
۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۲. در کار گروهی اشتیاق دارد.	
۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۱	۳. به عظمت وجود خداوند پی می برد.	

نکته: منظور از اعداد ۱ و ۲ و ۳ و ۴ در ستون عبارات توصیفی زیر است:

- ۱- خیلی خوب
- ۲- خوب
- ۳- در حد انتظار
- ۴- نیاز به تلاش بیشتر

رفع نقص و مرور درس :

معلم با توجه به نتایج ارزشیابی تکوینی به مرور درس می پردازد و نقص ها و مشکلات یادگیری را برطرف می کند. او می گوید: بچه های من امروز یاد گرفتیم که یک گیاه(گل) برای زنده ماندن باید ریشه، ساقه و برگ را حتماً داشته باشد. به خاطر همین بود که گل شمعدانی من از بین رفت چون نه ریشه داشت و نه ساقه کامل و نه برگ.

یاد گرفتیم که گلها و گیاه ها با هم خیلی تفاوت دارند. تفاوت آنها در ریشه و ساقه و برگ و شکل و رنگ گل است. همه این زیبایی ها آفرینش خداست و ما باید شاکر این خدای بزرگ و مهربون باشیم.

ارزشیابی پایانی :

معلم به طور تصادفی سؤالات زیر را از اعضای هر گروه می پرسد و چک لیست زیر را پر می کند.(نمونه این چک لیست برای هر گروه کامل می شود.این ارزشیابی هم توصیفی است و اعداد زیر همان مفهوم اعداد موجود در ارزشیابی تکوینی را دارند).

نام گروه:

حیطه	سؤالات	عضو ۱:				عضو ۲:				عضو ۳:			
		۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴
دانش	۱. قسمت های مختلف گیاه را نام ببرید.	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴
	۲. یک گیاه برای زنده ماندن باید چه بخش هایی داشته باشد؟	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴
	۳. تفاوت های گیاهان با هم در چیست؟	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴
مهارت	۱. اجزای یک گیاه را از هم جدا کرده و نشان دهید.	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴
	۲. یک گیاه کامل رسم کنید.	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴
نگرش	۱. فراگیر در گروه فعال است.	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴
	۲. در کار گروهی اشتیاق دارد.	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴
	۳. به عظمت وجود خداوند پی می برد.	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴

تکلیف: (تکلیف به صورت تکرار و تمرین می باشد).

۱. با کمک والدین نمونه ای از انواع برگ های مختلف را جمع آوری کرده و در کاغذی چسبانده و نام آن را در زیر برگ بنویسید.
۲. بازی صفحه ۳۶ کتاب را با دوستان خود انجام دهید.

بعد از تدریس

در جلسه بعد از درس امروز با پرسش سؤالاتی از درس یک ارزشیابی انجام می دهیم. بعد از دیدن تکالیف، در صورتی که اهداف این تدریس محقق نشده بود معلم یک فعالیت مکمل یادگیری برای آن دسته از دانش آموزانی که درس را یاد نگرفته اند طراحی می کند. مثلاً برای این درس فعالیت زیر پیشنهاد می شود:

دانش آموز نمونه هایی از ریشه و ساقه و برگ و گل جمع آوری کرده و با آن تعدادی کلاژ درست کرده و به کلاس ارائه دهد. (این تکلیف به طور غیر مستقیم دانش آموز را به هدف درس نزدیک کرده و به طور نا خودآگاه دانش آموز درس را می آموزد).